

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

מספר בקשה: 5

בפני כבוד השופט יחזקאל קינר

דוד סגל
ע"י ב"כ עוה"ד יצחק אבירם ומאור ברוש

המבקש בבקשת האישור

נגד

דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד יובל גרייבסקי ועמית דר

המשיבה בבקשת האישור

פסק דין

1

2

3

בקשה לסילוק על הסף של בקשה לאישור תובענה ייצוגית.

4

5

בקשת האישור

6

7

1. בבקשה לאישור תביעתו כייצוגית (להלן: "בקשת האישור" או "בקשת סגל") טען המבקש

8

כי המשיבה, הזכיינית המפעילה את כביש 6 (להלן: "הכביש"), גבתה מחברי הקבוצה

9

כספים ביתר עבור הוצאות אכיפה אותן היא מורשית לגבות מהם, לפי סעיף 12(א)(3) בחוק

10

כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), תשנ"ה – 1995 (להלן: "חוק הכביש") כדלקמן:

11

12

"(א) המדינה, בעל הזכיון או מי מטעמם, לפי הענין, רשאים –

13

.....

14

(3) לדרוש ממני שלא שילם אגרה או דמי גביה שהוא חייב בתשלום לפי

15

חוק זה, או ממני שעשה מעשה שיש בו כדי למנוע את זיהוי הרכב או את החיוב

16

באגרה, או ממני שפגע במערכת גביית האגרה באופן אחר, את האגרה, את דמי

17

הגביה, החזר הוצאות הכרוכות בגביית אגרה ובאכיפת התשלומים לפי חוק זה,

18

ופיצוי בשל נזק שנגרם".

19

20

2. סעיף 12(ב)(2) בחוק הכביש קובע כי שר התשתיות הלאומיות, בהסכמת שרי האוצר

21

והתחבורה, רשאי לקבוע את סכומי הפיצוי והחזר ההוצאות שישולמו במקרים הנקובים

22

בס"ק 12(א) לחוק הכביש.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1

2 בהתאם לכך נקבע בתקנה 11 בתקנות כביש אגרה (כביש ארצי לישראל) (אכיפת תשלומים),
3 תשנ"ט – 1999 (להלן: "תקנות האכיפה") כי חייב יחויב בפיצוי ובהחזר הוצאות בעבור
4 הרכיבים המפורטים באותה תקנה, וכי סכומי הפיצוי והחזר ההוצאות בהם מחויב החייב,
5 יהיו כמפורט בתוספת הראשונה לתקנות.

6

7 תקנה 14 (א) בתקנות האכיפה קובעת כך:

8

9 "הרשות הממונה רשאית להגיש לשר המלצות לשינוי סכומי הפיצוי והחזר
10 ההוצאות שבתוספת הראשונה, באופן שסכומי הפיצוי והחזר ההוצאות שייקבעו,
11 יהיו תואמים את סכומן הכולל של ההוצאות הכרוכות באכיפת הגביה של האגרה,
12 אכיפת התשלומים ופיצוי בשל נזק שנגרם"

13

14 3. המבקש טען כי סעיף 12(א)(3) לחוק הכביש קובע כי המשיבה רשאית לגבות רק את
15 הרכיבים הנקובים בו, וכי תקנה 14 לתקנות האכיפה משקפת את העיקרון כי כלל הכנסות
16 מאכיפת הגביה של האגרה, אינן יכולות לעלות על סך הוצאות המשיבה בגין כך, ואם נגבו
17 סכומים העולים על סך כל ההוצאות, עליה להחזיר את הסכומים העודפים.

18 לטענת המבקש, כך אכן אירע בפועל, שכן הסכומים שנקבעו מעת לעת בתקנות האכיפה,
19 החל משנת 1999, היו סכומים דרקוניים ומופריזים, אשר לא שיקפו את הוצאות המשיבה
20 בפועל, הותירו בידיה רווחים ניכרים, והיו קנס עונשי. הסכומים הנקובים בתוספת
21 הראשונה לתקנות האכיפה אמנם הופחתו מעת לעת, אך נותרו מופריזים עד לתיקון תקנות
22 האכיפה ב-5.11.14 (להלן: "תיקון 2014"), שבו הופחתו סכומי ההוצאות שישולמו על ידי
23 החייבים באופן משמעותי, ועתה הם מאוזנים אל מול ההוצאות שמוציאה המשיבה בפועל.

24

25 לטענת המבקש, גביית היתר, שעומדת על סכום של 156 מיליון ₪, נשמרה בקרן נפרדת
26 (להלן: "קרן העודפים"), בהוראת הרשות הממונה מטעם המדינה לפקח על בעל הזיכיון
27 ועל ביצוע הסכם הזיכיון, הלא היא חברת כביש חוצה ישראל בע"מ (להלן: "חוצה
28 ישראל"), אך במקום להחזיר את עודפי הגביה ללקוחות ששילמו אותם, הגיעה המשיבה
29 להסכם פשרה עם חוצה ישראל לפיו כ-70% מעודפי הגביה יופנו לביצוע עבודות תאורה
30 בכביש 6, ויתרת הכספים תשולשל כנראה לכיסה של המשיבה.

31

32 4. הגדרת הקבוצה, עילות התביעה והסעדים שהתבקשו בבקשת האישור הם כדלקמן:
33 הגדרת הקבוצה: "כל משתמש בכביש אשר המשיבה גבתה ממנו או הטילה עליו הוצאות
34 אכיפה עד ליום 5.11.2014".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1 עילות התביעה: עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חובת הנאמנות; הפרת הסכם הזכיון;
 2 והפרת חובת תום הלב.
 3 הסעדים: השבת כל הסכומים שנגבו ביתר בצירוף ריבית והפרשי הצמדה, חלוקתם בין
 4 חברי הקבוצה, וכן סעד הצהרתי בדבר ביטול החלק היחסי של הגביה העודפת לגבי הוצאות
 5 הגביה שהוטלו לפני נובמבר 2014 וטרם נגבו.

הליכים קודמים

- 6
- 7
- 8
- 9 5. חוקיות תקנות האכיפה נדונה בבג"ץ 6321/04 **סמדר נ' שר התחבורה** (16.3.2005) (להלן: "בג"ץ סמדר"). העתירה בוטלה בהמלצת בית המשפט תוך חיוב העותרים בהוצאות.
- 10
- 11
- 12 6. ביום 21.5.2012 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המשיבה (ת"צ (מחוזי י-ם)
 13 40779-05-12 **שטרן נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ**) (להלן: "**בקשת שטרן**"), שעסקה
 14 אף היא בסוגיית הוצאות הגביה. המבקש שם טען כי המשיבה גבתה מהמשתמשים בכביש
 15 סכומים העולים משמעותית על הוצאות הגביה שהוציאה בפועל וביקש להשיב להם את כל
 16 הסכומים שנגבו ביתר.
 17 המבקש שטרן טען גם לבטלות התקנות, משום שהותקנו בחריגה מסמכות, ומשום אי
 18 סבירות קיצונית הן בתוכן הן בדרך התנהלות מחוקק המשנה לאחר חקיקתן. כן נטען כי
 19 המשיבה פעלה תוך הפרת התקנות ובניגוד להן.
 20 קבוצת התובעים הוגדרה בבקשת שטרן כ"קבוצת הנהגים – הצרכנים אשר חויבו במהלך
 21 שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה בתשלום "החזר הוצאות ופיצוי" (סעיף 135
 22 בנספח 1 לבקשת הסילוק).
 23
- 24 7. ביום 25.4.2013 הוגשה בקשה נוספת לאישור תובענה ייצוגית באותו עניין [ת"צ (מחוזי
 25 י-ם) 45844-04-13 **ממן מיכאל יוסף נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ**] (להלן: "**עניין
 26 ממן**"). הבקשה הנ"ל נמחקה בהחלטה לפי סעיף 7 בחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006
 27 (להלן: "**חוק תובענות ייצוגיות**"), וזאת ביום 2.1.2014 (נספח 15 לבקשת הסילוק).
 28
- 29 8. ביום 22.06.2014 ניתן פסק דין בתובענת שטרן (נספח 8 לבקשת הסילוק, להלן "**פסק דין
 30 שטרן**"). בית המשפט (כב' השופט ר' וינוגרד) דחה את הבקשה וקבע, כי המשיבה גבתה רק
 31 את ההוצאות שאושרו לה על ידי השר במסגרת התקנות, כפי ששונו מפעם לפעם בדרך של
 32 קביעת הסכומים בתוספת הראשונה לתקנות; כי אין מקום לדון בטענות כנגד חוקיות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1 התקנות במסגרת התובענה בדרך של תקיפה עקיפה; וכי גם לגוף העניין אין ממש בטענה
2 לפיה התקנות תוקנו שלא בסמכות.
3 עוד נקבע כי חוקיות התקנות הועמדה למבחן בבג"ץ סמדר; כי אף אם אין בהמלצת בג"צ
4 בדבר ביטול העתירה כדי למנוע הגשת עתירה נוספת, הרי שלכל הפחות יש בכך קריאת
5 כיוון ברורה של בית המשפט העליון; וכי מאחר ואין מקום להורות על בטלות התקנות
6 במסגרת הליך זה, יש לקבוע כי המשיבה פעלה בהתאם להוראה חוקית ועומדת לה ההגנה
7 שבסעיף 6 בפקודת הניזקין [נוסח חדש].
8 בית המשפט התייחס גם בפסק דינו לתשתית העובדתית עליה נסמכו טענות המבקש.
9
10 9. ערעור שהוגש על פסק הדין בעניין שטרן נמחק ב-14.12.2015 בלא צו להוצאות, לאחר
11 שמיעת טיעוני הצדדים ובהמלצת בית המשפט (ע"א 6450/14; נספח 14 לבקשת הסילוק).
12

הטענות בבקשת הסילוק על הסף

טענות המשיבה

17 10. יש לסלק את בקשת האישור על הסף מחמת קיומו של מעשה בית דין והשתק עילה;
18 ולחילופין מחמת קיומו של השתק דיוני, בין היתר, עקב שימוש לרעה בהליכי משפט.
19
20 11. השאלה שעומדת ביסוד בקשת האישור היא זכות המשתמשים להשבת הסכומים שנגבו על
21 ידי המשיבה לפי תקנות האכיפה. שאלה זו נדונה בתביעת שטרן ונדחתה לגופה, לרבות
22 בערעור על פסק הדין. למעשה, בקשת האישור היא הבקשה השלישית המוגשת נגד
23 המשיבה באותה עילה שנדחתה.
24
25 12. לצורך בחינת תחולת הכלל של מעשה בית דין יש לבחון את מהות התביעה. אין צורך
26 בחפיפה מוחלטת בין העניינים הנדונים בשתי התביעות כל עוד השאלה המהותית בשתייהן
27 זהה. בענייננו, מדובר בעילות זהות, ולכל הפחות עוסקות "באותו עניין" ובעלות תשתית
28 בסיסית משותפת.
29 הניסיון לאבחן בין הבקשות נדון לכישלון שכן שתי בקשות האישור אינן עוסקות בגביית
30 הכספים לאחר תיקון התקנות, אלא בגבייתם בעבר, טרם התיקון.
31
32 13. כלל מעשה בית דין מבוסס על הרעיון בדבר כוחו של פסק דין להוביל לסיום ההתדיינות
33 בין הצדדים באותו הליך או כל מי שהוא ביחסי "קרבה משפטית" עם אחד מהם. המבקש

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 וחברי הקבוצה הם צדדים ישירים לתביעת שטרן, והמבקש אף נכלל שם בין חברי הקבוצה.
2 לפיכך דחייתה של תביעת שטרן מהווה מעשה בית דין ישיר גם לגביהם.
3 מכל מקום, אף אם היינו נדרשים לדוקטרינת "הקרבה המשפטית", הדבר אינו מעורר
4 קושי, קל וחומר כאשר מדובר בהליך ייצוגי. "קרבה משפטית" לצורך מעשה בית דין
5 מתקיימת, בין היתר, כאשר קיימת קרבה עניינית בין בעלי הדין. המבחן הוא האם מצויים
6 שיקולים של מדיניות משפטית, המצדיקים השוואת מעמדו של בעל דין בהליך הנוכחי
7 למעמדו של בעל דין בהליך אחר. במקרה דנן מתקיימת קרבה משפטית הדוקה.
8
- 9 14. ככלל, דחיית בקשה לאישור תובענה ייצוגית מקימה מעשה בית דין [רע"א 3698/11 שלמה
10 תחבורה (2007) בע"מ נ' ש.א.מ.ג.ר שירותי אכיפה בע"מ (6.9.2017) (להלן: "עניין
11 ש.א.מ.ג.ר")]. בפסק הדין בעניין ש.א.מ.ג.ר דן בית המשפט העליון בשאלה אם יש לדחות
12 או למחוק בקשה לאישור תובענה ייצוגית בשל מעשה בית דין במקרה של דחיית בקשת
13 אישור מסיבות דיוניות, וללא הכרעה לגופם של דברים. השאלה שנבחנה שם אינה
14 רלוונטית למקרה דנן שכן דחיית בקשת שטרן נעשתה לאחר הכרעה לגופם של דברים,
15 אולם האמור שם מחזק את תחולת הכלל של מעשה בית דין בענייננו.
16
- 17 15. משהטענות לעצם קיומה של "חובת השבה" כבר נדונו ונדחו בתביעת שטרן, ממילא
18 מתייתר הדיון בשאלת "אופן ההשבה". "אופן ההשבה" בו מדובר הוא הסכם פשרה
19 שנחתם בין המשיבה לבין מדינת ישראל לפיו תוצב תאורה בכביש על חשבון המשיבה.
20 הסכם הפשרה, שגם נבחן בדו"ח מבקר המדינה, מלמד על קיומה של מחלוקת בעניין
21 הסכומים שנגבו לפי תקנות האכיפה.
22
- 23 16. אף אם לא חל השתק מכוח מעשה בית דין, יש לדחות את בקשת האישור עקב השתק דיוני.
24 הגשת בקשת האישור מהווה ניצול לרעה של ההליך תוך הפרת חובת תום הלב, וחוסר תום
25 לבו של המבקש נלמד גם מהעלאת טענות סותרות בבקשת האישור.
26
- 27 **טענות המבקש**
- 28
- 29 17. אין לדון בטענות סף נגד אישור התובענה הייצוגית במסגרת הליך של בקשה לסילוק על
30 הסף. טענות הסילוק הן ברובן טענות הגנה ויש לדון בהן במסגרת בקשת האישור.
31
- 32 18. כלל השתק העילה אינו חל על החלטה הדוחה בקשה לאישור תובענה כייצוגית; אפילו חל
33 כלל השתק העילה כאמור, אין הוא חל על טענות שניתן היה להעלות בדיון הקודם, אך לא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 הועלו בפועל; אין מדובר בענייננו באותן עילות; אין הכלל חל על טענות שלא הוכרעו
2 פוזיטיבית, ובענייננו לא הייתה הכרעה פוזיטיבית.
- 3 מסקנה זו עולה גם מלשון חוק תובענות ייצוגיות עצמו, הקובע כי רק פסק דין בתובענה
4 שנוהלה מהווה מעשה בית דין (סעיף 24). חוק תובענות ייצוגיות נוקט זהירות יתרה ביצירת
5 מעשה בית דין כלפי הקבוצה ותחולתו מצומצמת: מעשה בית דין לא יחול אלא לאחר
6 אישור התובענה כייצוגית; וכשההליך מסתיים בפשרה - הוא יחול רק על עילות שנטענו
7 במפורש בבקשה ושעברו ביקורת שיפוטית.
- 8 אופי ההליך הייצוגי ועדיפותו הראייתית של הנתבע הייצוגי על פני התובע הייצוגי, מהווים
9 טעם נוסף לכך שאין להכיר בתחולת כלל השתק העילה בבקשת אישור שנדחתה.
- 10
- 11 19. כלל השתק העילה אינו חל על טענות שלא ניתן היה להעלותן בהליך הקודם, ובענייננו, חלק
12 מהעובדות החיוניות להקמת עילת התביעה אירעו לאחר ההליך בעניין שטרן, בהתבסס על
13 האמור להלן:
- 14 המשיבה אינה חולקת על כך שגבתה סכומים ביתר, שכן רשמה את עודפי הגבייה ב"קרן
15 עודפים" עד להפסקת הגבייה. כל עוד לא "ננעלה" קרן העודפים ונקבעה גביית היתר, הרי
16 שטרם התגבשה זכותם של חברי הקבוצה להשבה.
- 17 המשיבה הסכימה להחזיר חלק ניכר מהכספים שנרשמו אצלה בקרן, אך זאת לגורם הלא
18 נכון – למדינה, ועל דרך של ביצוע עבודות בכביש שישרתו גם אותה. עצם החזרת הכספים
19 מטעם המשיבה מהווה הודאה בגבייה שלא כדין. הנטל על המשיבה להוכיח כי הכספים
20 שייכים לה למרות "שהחזירה" אותם לאחר.
- 21 עובדות אלה לא עמדו בפני בית המשפט בעניין שטרן, שדן רק בתוקפן של תקנות האכיפה.
- 22
- 23 20. המבחן לצורך השתק עילה הוא מבחן הזכות המהותית שנפגעה: בעוד שבעניין שטרן הזכות
24 המהותית שנפגעה היא זכותם של חברי הקבוצה שלא לשלם למשיבה כספים ביתר בניגוד
25 לחוק הכביש ובאמצעות התקנת תקנות בטלות, הרי שהזכות המהותית הנטענת כאן היא
26 זכותם של חברי הקבוצה בכספים הציבוריים שבקרן העודפים, אשר שימשה מנגנון תחליפי
27 להפחתת התעריפים.
- 28
- 29 21. טענת ההגנה שעמדה למשיבה בעניין שטרן, כי הגבייה שבוצעה לפי התקנות היא כדין, לא
30 תעמוד למשיבה כאן, שכן עילת המבקש היא להשבת כספי קרן העודפים, ולעניין זה אין
31 זה משנה שהגבייה נעשתה בהתאם לתקנות. תיקון התקנות ויצירת קרן עודפים מהווה
32 הלכה למעשה, ביטול רטרואקטיבי של התקנות.
- 33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 גביית היתר והיקפה לא נדונה בפרשת שטרן. מששאלה זו לא הוכרעה פוזיטיבית אין מניעה
2 להעלותה בתובענה מאוחרת יותר.
3
- 4 23. מדובר בקבוצה שונה של זכאים להחזר: עניין שטרן הוגש לפני למעלה משש שנים והוכרע
5 לפני כארבע שנים, כך שחברי הקבוצה, לפחות בחלקם, הם שונים, וחלק ניכר מהם לא יוצג
6 בהליך הקודם ועניינו לא נדון.
7
- 8 24. בקשת האישור דנן אינה מעוררת את סוגיית התקיפה העקיפה של תקנות במסגרת תובענה
9 ייצוגית. ממילא, קביעת בית המשפט בעניין שטרן בסוגיה זו נשענה על פסיקת בית המשפט
10 ברע"א 729/04 **מדינת ישראל נ' קו מחשבה בע"מ** (26.4.2010), אולם מאז ניתנו פסקי דין
11 אחרים [רע"א 3456/13 **חברת חשמל לישראל בע"מ נ' שליידר** (29.8.2017) ודנ"א 7161/17
12 **שני נ' שליידר** (4.2.2018)], אשר פתחו פתח נרחב לתקיפה של גבייה על פי חיקוק במסגרת
13 תובענה ייצוגית. גם שינוי באקלים המשפטי בעקבות שינוי הלכתי מהווה טעם לסטייה
14 מכלל מעשה בית דין.
15
- 16 25. בקשת האישור בעניין ממך כלל לא נדונה, כך שאינה מהווה מעשה בית דין.
17
- 18 26. אין תחולה להגנת סעיף 6 בפקודת הנזיקין, מה גם שטענה זו מחייבת דיון, ואינה יכולה
19 להיבחן במסגרת סילוק על הסף, שכן היא דורשת בחינה עובדתית וחקירה על תצהירים.
20
- 21 27. יש לדחות את טענות המשיבה להשתק דיוני. המבקש ציין בבקשת האישור את בקשת
22 שטרן ואת בקשת ממך, ואין כל ניצול לרעה וחוסר תום לב שלו. חוסר תום הלב הוא של
23 המשיבה, המוצאת אמתלות שלא להשיב את גביית היתר שבוצעה.
24
- 25 **תשובת המשיבה לתגובת המבקש**
- 26
- 27 28. המבקש מנסה לכרוך את טענות בקשת הסילוק בטענות בקשת האישור. דחיית בקשת
28 אישור על הסף מחמת מעשה בית דין אינה מתייחסת לגופן של הטענות בבקשת האישור
29 ואינה מחייבת הכרעה בהן. השאלה הניצבת לפתחו של בית המשפט במסגרת בקשת
30 הסילוק היא האם עילות בקשת האישור נדונו והוכרעו במסגרת פרשת שטרן.
31
- 32 29. כאשר מדובר בטענה אשר להכרעה בה יש חשיבות להמשך הדיון כולו, יש לדון בה עוד
33 בטרם הדיון בבקשת האישור. הדברים נפסקו מפורשות בקשר לסעיף 6 בפקודת הנזיקין

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 קל (רע"א 8155/12 אגד אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ נ' יסעור (29.12.2013)), קל
 2 וחומר כאשר מדובר בטענת דחייה עקב מעשה בית דין.
 3
 4 30. יש לדחות את הטענה כי שינוי הלכה מצדיק את דחיית תחולת הכלל של מעשה בית דין.
 5 ביחס לכל הכרעה משפטית קיימת אפשרות כי תשתנה.
 6
 7 31. תביעת המבקש מהווה דרישה בדיעבד להכרעה משפטית אודות בטלות התקנות ככל
 8 שמדובר בגבייה של המשיבה לפיהן עד לשנת 2014.
 9
 10 32. קרן העודפים עומדת כעת בחזית האבחנה בין שתי בקשות האישור, אולם קרן זו נדונה גם
 11 בעניין שטרן, כך שהעניין מוצה. ממילא, קרן העודפים אינה אלא הביטוי הקונקרטי של
 12 עמדת הרשות הממונה כי קיימים עודפים, עמדה עליה חולקת המשיבה, וגם עניין זה נדון
 13 בפסק הדין בתביעת שטרן.
 14

דיון והכרעה

- 15
 16
 17 33. ההלכה היא כי ככלל, אין לדון בטענות סף נגד אישור התובענה הייצוגית במסגרת הליך של
 18 בקשה לסילוק על הסף, אלא במסגרת בקשת האישור עצמה [רע"א 6887/03 רזניק נ' ניר
 19 שיתופי אגודה ארצית שיתופית להתיישבות פסקה 5 (20.7.15)].
 20 כך, נפסק כי בית המשפט ייעתר לבקשת סילוק "...במקרים חריגים וקיצוניים שבהם ברור
 21 על פני הדברים שאין בבקשה ולא כלום" (עניין רייכרט, שם). כאשר קריאה פשוטה של
 22 הדברים, על פניהם, מלמדת לכאורה כי המדובר בבקשת סרק, ודיון בבקשה לסילוקה של
 23 בקשת האישור על הסף הוא פשוט, מהיר ויכול להוביל למסקנה ברורה וחד-משמעית,
 24 אזי יש בסיס לעריכת דיון כאמור" (רע"א 5154/08 קוסט פורר גבאי את קסירר רו"ח נ'
 25 קדמי פסקה 5 (2.4.2009) וראה גם: רע"א 5653/16 סרגון נטוורקס בע"מ נ' חזן פסקה 7
 26 (13.10.2016); ת"צ (מחוזי מרכז) 35507-06-14 ניזרי נ' נובל אנרג'י מדיטרניאן לימיטיד
 27 (23.11.2016). בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט נדחתה ברע"א 9771/16, מיום
 28 (28.9.2017).
 29 עדיין, מקום בו קיימת טענת מעשה בית דין, המאפשרת לבית המשפט לדחות את התביעה
 30 על הסף (ר' תקנה 101(3) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984), במקרים מתאימים
 31 ניתן לדון בה כטענת סף, ולהכריע בה בשלב מקדמי של הדיון [ר' למשל, ע"א 7218/10
 32 שיליאן נ' בנק מזרחי טפחות בע"מ] (29.1.12).
 33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1 השאלה העיקרית הניצבת, אפוא, לדיון היא, אם עניין שטרן חוסם את הדיון בבקשת
2 האישור שלפניי, בשל מעשה בית דין.
3

מעשה בית דין – השתק עילה

4
5
6 "כלל מעשה בית דין (res judicata) מבוסס על הרעיון בדבר כוחו של פסק-דין, שניתן
7 בסיומו של הליך שיפוטי כלשהו, להוליך לסיומה המוחלט של ההתדיינות בין הצדדים
8 להליך או כל מי שהוא ביחסי "קרבה משפטית" (privity) עם אחד מהם, באופן שלא יוכלו
9 עוד לחזור להתדיין ביניהם בבתי-המשפט בכל עניין או שאלה שנדונו והוכרעו בפסק-
10 הדין" [נינה זלצמן מעשה בית-דין בהליך אזרחי 3 (1991)].
11

12 מעשה בית דין מבוסס על עקרון סופיות הדיון, שנדרש משני שיקולים עיקריים: הפעלה
13 יעילה של מערכת המשפט ומניעת הכרעות סותרות, ועשיית צדק עם בעל הדין האחר, שלא
14 יהיה מוטרד בתביעות רבות בשל אותו מעשה [משה קשת הזכויות הדיוניות וסדר הדין
15 במשפט האזרחי כרך א 666, 662 (מהדורה 15, 2007)].
16

17 השתק עילה הוא ראש אחד של הכלל בדבר מעשה בית דין, ולפיו מקום שתביעה נדונה על
18 ידי בית משפט מוסמך והוכרעה, אין להיזקק לתביעה נוספת בגין אותה עילה, בין אותם
19 בעלי הדין או חליפיהם.
20

21 על מנת לסכם את ההלכה בעניין השתק העילה, יצוטטו הדברים שנכתבו לעניין זה בע"א
22 2634/09 רוטנברג נ' אלגו השקיה בע"מ סעיף 16 (6.1.2011):
23

24 "השתק עילה, כשמו כן הוא, משתיק בעל דין לשוב ולהעלות טענות בעילות
25 משפטיות שהוכרעו בערכאה קודמת. שלא כהשתק פלוגתא, אין נפקא מינה אם
26 פסק הדין מבוסס על ממצא חיובי או שלילי ודי להוכיח כי פסק הדין ניתן על ידי
27 בעל סמכות לפסוק בתביעה, כי פסק הדין סופי ומוחלט, כי ההכרעה ניתנה לגופו
28 של עניין וכי העילות בשני ההליכים זהות (ראו נינה זלצמן מעשה בית דין בהליך
29 אזרחי 32-33 (1991)). לעניין התנאי האחרון והעיקרי נפסק:
30

31 "מבחן זהות העילה לעניין טענת מעשה-בית-דין רחב
32 הוא, והעיקרון של מעשה-בית-דין יחול, גם אם שתי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 התביעות מבוססות על עילה שהיא רק זהה ביסודה,
 2 אפילו בתביעה המאוחרת יותר נכללים פרטים ומרכיבים,
 3 שלא פורטו בתביעה הקודמת. אין לדקדק במרכיבים
 4 משניים, ויש לראות את העיקר - את התשתית הבסיסית
 5 של העילה" (ע"א 8/83 גורדון נ' כפר מונאש - מושב
 6 עובדים, פ"ד לח(4) 797, 801 (1985), צוטט בע"א 54/87
 7 אמגר חברה לשיווק והשקעות בע"מ נ' ק.י.מ.א להשקעות
 8 בניין בע"מ, פ"ד מג(2) 347, 353 (1989); ראו גם: סמדר
 9 אוטולנגי בורות-דין ונוהל כרך ב' 851-861 (2005))."
- 10
- 11 38. פסק הדין בעניין שטרן דחה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, ושאלה מקדמית אשר תיבחן
 12 תחילה, האם דחיית בקשה לאישור תובענה ייצוגית יכולה להוות מעשה בית דין לגבי
 13 תובענה ייצוגית נוספת המוגשת לאחר מכן.
 14
- 15 39. ברע"א 2059/16 א.א. קליניקות כרמל בע"מ נ' מור כהן פסקה 4 (12.9.2016) קבעה כבי
 16 השופטת חיות כך:
 17
- 18 "ככל שהדבר נוגע להליכים לאישור תובענות ייצוגיות, יש לזכור עוד כי
 19 בהבדל מהליכים אזרחיים "רגילים" דחיית בקשה לאישור תובענה ייצוגית
 20 אינה מונעת הגשת תביעות אישיות על ידי מגיש בקשת האישור ויתר חברי
 21 הקבוצה..... כמו כן יש הסוברים כי בנסיבות מתאימות דחיית בקשה לאישור
 22 תובענה ייצוגית אינה מונעת הגשת בקשות אישור נוספות באותו נושא, אך
 23 סוגיה זו טרם הוכרעה בפסיקה (ראו: ע"א 6887/03 רזניק נ' ניר שיתופי
 24 אגודה ארצית שיתופית להתיישבות, בפסקאות 6 ו-12 (20.7.2010); ע"א
 25 2505/06 בקר נ' סלקום ישראל בע"מ, פסקאות 16-17 (9.12.2008))"
 26 (ההדגשה הוספה - י.ק.).
 27
- 28 40. מפסיקה מאוחרת יותר (מיום 6.9.17) שניתנה בעניין ש.א.מ.ג.ר, ניתן להסיק כי נטיית
 29 השופטים שדנו באותו עניין הייתה כי הכרעה לגופו של עניין בעילה מושא ההליך הייצוגי
 30 ודחיית בקשת האישור עקב כך, יהוו מעשה בית דין, להבדיל מהמקרים שדונו באותה פסק
 31 דין, בהם קבע בית המשפט כי יש לדחות את בקשת האישור מטעמים של התנהלות פסולה
 32 של התובע המייצג ובא כוחו, אשר לא יהוו מעשה בית דין (ר' פסקה נ' לפסק הדין של כב'
 33 השופט רובינשטיין, פסקאות 22-23 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן, סעיף 27 לפסק דינו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1 של כב' השופט ג'ובראן, וסעיף 2(ג) לפסק דינו של כב' השופט מלצר). עדיין, אין לומר כי
2 הוכרעה בשלב זה השאלה האם דחיית בקשת אישור לגופה מהווה מעשה בית דין החוסם
3 דרכה של הגשת בקשת אישור נוספת באותה עילה.

4
5 המשיבה הסתמכה גם על פסק הדין בת"א (מחוזי ת"א) 1043/00 רוזנפלד יוסף נ' הארגון .41
6 למימוש האמנה על ביטחון סוציאלי (24.10.2002) (להלן: "עניין רוזנפלד") שם קבעה כב'
7 השופטת (כתוארה אז) חיות, כי לפי מספר דברי חקיקה (בתקופה שקדמה לחוק תובענות
8 ייצוגיות) "החלטה הדוחה בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית אינה מקימה מעשה
9 בית-דין ואינה חוסמת אפשרות להגשת בקשה נוספת לאישור באותו ענין", אך הוסיפה
10 וקבעה כך:

11
12 "יחד עם זאת, ענין דומה כבר נדון והוכרע באופן הדוחה בקשה לאישור תביעה
13 כתובענה ייצוגית, ועובדה זו יוצרת מצב דברים מיוחד המצדיק בדיקה מקדמית,
14 נפרדת, במסגרתה על המבקש להראות מה טעם יש בדיון מחודש באותה סוגיה.
15 במילים אחרות, לנוכח פסק הדין בעניין מלק, מוטל על המבקש להראות כי קיים
16 הבדל בין התביעה שבכאן ובין התביעה, שאישורה נתבקש בענין מלק, וכן עליו
17 להראות כי הבדל זה הוא כה ממשי ומשמעותי עד כי פסק הדין אשר ניתן בענין
18 מלק, אינו עומד לו לרועץ, כבר בפתח הדברים.

19 ודוק, לבית המשפט נתון הכח, מטבע ברייתו, לסלק על הסף תביעה, מקום ששוכנע
20 כי הגשתה איננה אלא שימוש לרעה בהליך משפטי, או הטרדה בלתי נסבלת של
21 הצד שכנגד [ר' ע"א 8/74 שי ואורלי לייזרוביץ נ' גבריאל לייזרוביץ, פ"ד כח (2) 436,
22 בעמ' 439 מול האותיות ב'-ד' וכן ד"ר י. זוסמן, סדרי הדין האזרחי, מהדורה
23 שביעית, 1995, בעמ' 400 סע' 321].

24 לאותה תוצאה עצמה, ניתן להגיע גם תוך שימוש בעקרון-העל הקבוע בסע' 39 לחוק
25 החוזים, המחייב לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב, לענין שימוש בזכות הנובעת
26 מחוזה. חובה זו הורחבה מכח הוראת סע' 61(ב) לחוק החוזים, גם על פעולות
27 משפטיות שאינן בבחינת חוזה ועל חיובים שאינם בבחינת חוזה, ובכלל זה בכל
28 הנוגע להפעלת כוחות משפטיים - דיוניים על ידי בעל דין [ר' רע"א 305/80 שילה
29 ואח' נ' רצקובסקי ואח', פ"ד לה (3) 449, בג"צ 566/81 עמרני נ' בית הדין הרבני
30 הגדול ואח', פ"ד לו (2) 1 וכן בג"צ 7852/98 ערוצי זהב ושות' ואח' נ' שרת התקשורת
31 ואח', פ"ד נג (5) 423].

32 לפיכך, היה ויתברר כי המבקש השתמש בזכות הגישה לבית המשפט לצורך העלאת
33 בקשה לאישור תביעתו כתובענה ייצוגית, מבלי שיש בה כל נפקא מינא לעומת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 **הבקשה לאישור שנדחתה בענין מלק, אזי ניתן לראות בבקשה שהגיש הטרדה של**
 2 **הצד שכנגד, שאין לקבלה, ובמקרה כזה ניתן לסלקה על הסף מבלי לדון בה לגופה"**
 3 **(שם, בפסקה 9) (ערעור על פסק הדין נדחה בע"א 10688/02, מיום 27.3.2003).**
 4
- 5 .42. נוכח המגמה שהסתמנה בפסק הדין בעניין ש.א.מ.ג.ר, לכך שדחיית בקשת אישור לגופה
 6 יכולה להוות מעשה בית דין (אף כי שאלה זו טרם הוכרעה), ולאור האמור בפסק הדין
 7 בעניין רוזנפלד, ניתן לומר כי במקרים הראויים, בהם בקשת האישור נדונה ונבחנה לגופה,
 8 ניתן לדחות בקשת אישור נוספת שעילותיה זהות או דומות, בין אם מחמת מעשה בית דין,
 9 ובין אם מאחר שהמבקש לא הראה כי יש הבדל ממשי ומהותי בין 2 הבקשות, המצדיק
 10 הגשתה של הבקשה החדשה.
 11
- 12 .43. לאחר השוואת שתי בקשות האישור, זו שלפני וזו בעניין שטרן, אני סבור כי ענייננו דומה
 13 עד מאוד לעניין שטרן, בו נדחתה בקשת האישור לגופה, וכי למצער היה על המבקש
 14 להראות הבדל משמעותי בין הבקשות המצדיק דיון מחודש באותה סוגיה, אך הוא לא עשה
 15 כן. לפיכך, יש לדחות את בקשת האישור על הסף. אנמק קביעות אלה להלן.
 16
- 17 .44. בבקשת שטרן נטען כי יש לבטל את הוראות התקנות; כי התקנות הותקנו בחריגה
 18 מסמכות שכן על פי הוראות חוק הכביש, הוא חוק המסמיך, ניתן היה להורות רק על השבת
 19 הוצאות האכיפה בפועל; כי מתקין התקנות לא היה זכאי לקבוע כי המשיבה זכאית לקבל
 20 החזר הוצאות שאינן כרוכות באכיפת האגרה; וכי הוראות התקנות הופרו על ידי המשיבה
 21 שגבתה בפועל סכומים העולים משמעותית על הוצאות האכיפה (פסקאות 18-19 בפסק
 22 הדין).
 23
- 24 .45. באופן דומה, בסעיף 104 בבקשת סגל שלפניי צוין כך:
 25
 26 **"חובת ההשבה קמה כאן משלושה טעמים שמקימים חובת השבה בגבייה מכוח**
 27 **חיקוק – הן מכוח ביטול התקנות (על דרך של תיקון), שמשמעותו בנסיבות העניין**
 28 **הינו תיקון רטרואקטיבי; הן בשל גביית כספים שלא בהתאם למטרתם לפי התקנות**
 29 **והחוק המסמיך; והן בשל בטלות התקנות לגבי סכומים שמעבר להוצאות האכיפה**
 30 **– בניגוד להוראות החוק המסמיך וחובה הזיכיון" (וראו גם סעיף 122 בבקשת**
 31 **האישור בעניין סגל).**
 32

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 בתגובתו לבקשת הסילוק טען אמנם המבקש, כי אין הוא "נדרש כלל לתקיפת התקנות"
2 (סעיף 86); והוא אף הגדיר את הסעד שבקש בבקשת האישור (בסעיף 122) - "בטלות עקב
3 סתירה לחוק המסמך" כ"סעד פרשני" בלבד (סעיף 101 לתגובת המבקש לבקשת הסילוק).
4 אלא שטענות אלה אינן עולות בקנה אחד עם טענותיו בבקשת האישור, כנזכר לעיל.
5 מקובלת עליי טענת המשיבה כי אף אם מדובר ב"סעד פרשני" הרי שמשמעותו היא "דרישה
6 בדיעבד להכרעה משפטית אודות בטלות התקנות ככל שמדובר בגבייה של המשיבה לפיהן
7 עד לשנת 2014" (סעיף 23 בתשובת המשיבה לתגובת המבקש לבקשת הסילוק).
8
- 9 זאת ועוד, השאלות העובדתיות בשתי הבקשות זהות (ראו סעיף 198 בבקשת סגל לעומת
10 סעיף 137 בבקשת שטרן).
11 כך גם הקבוצה בבקשת שטרן זהה לקבוצה בבקשת האישור שלפניי, מלבד העובדה
12 שמטבע הדברים לא מתקיימת חפיפה מלאה בשנים אליהן מתייחסות כל אחת מן
13 הבקשות:
14 בבקשת סגל הוגדרה הקבוצה: "כל משתמש בכביש אשר המשיבה גבתה ממנו או הטילה
15 עליו הוצאות אכיפה עד ליום 5.11.2014"; ואילו בבקשת שטרן הוגדרה: "קבוצת הנהגים
16 – הצרכנים אשר חוייבו במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה (21.5.2012 –
17 י.ק) בתשלום "החזר הוצאות ופיצוי" (סעיף 135 בנספח 1 לבקשת הסילוק).
18 המבקש כאן אף נמנה עם חברי הקבוצה בתביעת שטרן שכן בהתאם לסעיף 191 בבקשת
19 האישור, נזקו האישי של המבקש מתייחס ברובו לשנים 2003-2012 (אליהן מתייחסת
20 תביעת שטרן).
21 ממילא, ניתן לומר כי מדובר בצדדים שהם ביחסי "קרבה משפטית":
22
- 23 **"תובענה ייצוגית מטבע ברייתה יוצרת קרבה משפטית בין התובע לבין כל הקבוצה**
24 **המיוצגת וצופה לעיתים פני עתיד לקבוצה פוטנציאלית (כמו בענייננו), על כן**
25 **מתבקש להסיק ביתר קלות קיומה של קרבה משפטית. כמו כן יש בענייננו ובעניין**
26 **מנלה זיקה לעניין כספי משותף" (ת"צ (מחוזי מרכז) 16280-03-11 קופמן נ' מפעל**
27 **הפיס (28.8.2012)).**
28
- 29 דברים אלה יפים גם לענייננו.
30
- 31 אף השאלה העומדת במוקד שתי התובעות היא אחת: האם קיימת לחברי הקבוצה זכות
32 להשבת הכספים שנגבו על ידי המשיבה לפי תקנות האכיפה.
33 בית המשפט המחוזי התמודד עם שאלה זו בפסק דין שטרן והשיב עליה בשלילה:
34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

גביית היתר:

1

2

3 49. בית המשפט בחן את התשתית העובדתית עליה השעין המבקש את בקשתו (סעיפים 24-27

4

בפסק הדין בעניין שטרן).

5

באשר להסתמכות המבקש על דו"ח מבקר המדינה ועל אמירות שונות בוועדת הכלכלה של

6

הכנסת - ראיות עליהן מסתמך המבקש גם בבקשה שלפני – קבע בית המשפט כי האמור

7

בדו"ח אינו מהווה ראיה קבילה; וכי הדברים שנאמרו בוועדות הכנסת אינם מבססים מסד

8

עובדתי מספיק.

9

זאת ועוד, בניגוד לטענת המבקש בבקשת האישור שלפני (עמ' 1 בבקשת האישור), מפסק

10

הדין בעניין שטרן עולה כי שאלת גביית היתר אינה מוסכמת על כל המעורבים:

11

"מההשתלשלות שתוארה לעיל עולה כי במרוצת השנים סברו היועצים הכלכליים

12

מטעם הרשות הממונה כי הוצאות האכיפה בהן נשאה המשיבה בפועל נופלות

13

מהסכומים שהיא גובה בהתאם להוראות התקנות. המשיבה סברה אחרת, וניסתה

14

לשכנע את הרשות הממונה בעמדתה, כאשר חלק מטענותיה התקבל על דעתה של

15

הרשות הממונה וחלקן נדחה.." (סעיף 27 בפסק הדין).

16

17

מכל מקום, הוכחת גביית היתר אינה רלוונטית: משנקבע כי הכספים נגבו על ידי המשיבה

18

בהתאם לסכומים שנקבעו בתקנות האכיפה, ומשנדחתה הטענה לבטלות התקנות, הרי

19

שמדובר בגבייה כדין.

20

21

בטלות התקנות:

22

23

50. בפסק דין שטרן קבע בית המשפט מפורשות כי **"בעצם התקנת התקנות פעל השר בהתאם**

24

לחוק" (שם, בפסקה 29). בהמשך, דחה בית המשפט את הטענה כי יש להורות על בטלות

25

התקנות או על ביטולן בדרך של תקיפה עקיפה. בית המשפט קבע כי התקנות הותקנו

26

במעורבות של 3 שרים; וכי אף אם היה מקום לתקוף את התקנות בתקיפה עקיפה, הרי

27

שהבחינה היתה נכשלת לגופה לנוכח עקרון זה ולאור טיב הראיות שהוצג (שם, בסעיף 30).

28

בית המשפט הזכיר כי חוקיות התקנות הועמדה למבחן בג"ץ עוד בשנת 2004 (בג"ץ סמדר)

29

וכי יש בכך משום קריאת כיוון של בית המשפט העליון (שם, בפסקאות 33-34).

30

משום שבית המשפט לא הורה על בטלות או ביטול התקנות, נקבע כי המשיבה פעלה כדין

31

וכי עומדת לה ההגנה בסעיף 6 בפקודת הנויקין (עוד על סעיף 6 – ראו להלן).

32

33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

- 1   51.   נוכח האמור לעיל, מוטל על המבקש להראות כאמור לעיל למצער כי קיים הבדל בין
2   הבקשה כאן ובין בקשת שטרן, וכן עליו להראות כי הבדל זה הוא כה ממשי ומשמעותי, עד
3   כי פסק הדין אשר ניתן בענין שטרן, אינו עומד לו לרועץ.
4
- 5   52.   בסעיף 161 בבקשת סגל שלפניי מנסה המבקש לאבחן בין שתי הבקשות וטוען כי מדובר
6   בשאלות "אחרות לחלוטין": "כאן הגורמים המוסמכים לתקן התקנות כבר הפעילו את
7   שיקול דעתם והתקנות שהותקנו בנובמבר 2014 שמו סוף, כנראה לגביית היתר....המצב
8   שונה מהותית, לכן, מהמצב שם..."
9
- 10   אין לקבל את אבחנת המבקש מן הטעם הפשוט שתביעתו עוסקת בגביית הכספים בטרם
11   תוקנו התקנות, בדיוק כפי שעוסקת תובענת שטרן, והדברים ברורים.
12
- 13   53.   המבקש מתמקד למעשה בעניין קרן העודפים, וטוען כי מדובר בנושא המבחין באופן מהותי
14   בין שתי הבקשות. בתשובתו לבקשת הסילוק הדגיש המבקש את זכותם של חברי הקבוצה
15   בכספים שהצטברו בקרן העודפים כבסיס להבדל בין שתי הבקשות (ראו למשל סעיפים 44
16   ו-126 בתגובת המבקש לבקשת הסילוק).
17   בעניין זה יש לציין תחילה כי קרן העודפים נזכרה כבר בבקשת שטרן (ר' סעיפים 46-47
18   בבקשת שטרן והשורה השנייה בציטוט המובא בסעיף 50 – נספח 1 לבקשת הסילוק),
19   והיותה חלק מן התשתית העובדתית שם, אף שלא נזכרה בפסק הדין.
20   חשוב מכך, עצם קיומה של קרן העודפים אינו מקים עילה עצמאית נגד המשיבה. על מנת
21   שתקום עילה לחברי הקבוצה לגבי הכספים שבקרן העודפים, יש לבסס עילה אשר קיימת
22   אפשרות סבירה שתוכרע לטובת הקבוצה. דא עקא, העילות שיש ביכולתן ליצור עילה נגד
23   המשיבה הן העילות שנטענו בעניין שטרן (בטלות התקנות, גביית יתר על פיהן) ובתובענה
24   הנוכחית, ומשנטען כבר לעילות אלה כאמור לעיל, והטענות נדחו, אין מקום לאפשר
25   העלאתן פעם נוספת.
26   קרן העודפים היא תוצר של הטענות הנ"ל (לפחות זו של גביית היתר), וייתכן כי בית
27   המשפט שנתן את פסק הדין בעניין שטרן לא נזקק לדון בה, שכן דחה את הטענה בדבר
28   גביית היתר, אך גם אלמלא כן, אין בקיום קרן העודפים, כדי להוות עילה נפרדת ועצמאית
29   עבור המבקש, שהרי קיומה או אי קיומה של קרן אינו משנה. הטענה כי נגבו כספים ביתר
30   כבר נטענה בבקשת שטרן. כלומר, העילה כללה גם טענה זו, שלא התקבלה מהטעמים
31   שנזכרו בפסק דין שטרן. אין זה משנה, אפוא, אם היום יש הוכחה ברמה גבוהה יותר בדבר
32   קיומה של קרן כזו.
33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-25188 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1 העובדות הרלוונטיות להוכחת קיומה של עילת תביעה נדונו כולן בתביעת שטרן, ולא
2 מצאתי כי יש "בהתפתחויות המאוחרות" עליהן הצביע המבקש (סעיף 122 בתשובתו
3 לבקשת הסילוק) העובדות הנטענות שאירעו לאחר ההליך בעניין שטרן (סעיף 124 לתשובה
4 לבקשת הסילוק) היו יכולות לשנות את תוצאת פסק דין שטרן.
5 כך, תיקון התקנות לסכומים נמוכים יותר אינו משפיע על התוצאה, שהרי פסק דין שטרן
6 לא שלל את האפשרות כי הוצאות האכיפה בהן נשאה המשיבה בפועל נופלות מהסכומים
7 שגבתה בהתאם להוראות התקנות, והבקשה נדחתה מטעמים אחרים.
8 אף בטענה כי לאחר פסק דין שטרן נקבע סכום גביית היתר (156 מיליון ₪) אין כדי לשנות
9 את התוצאה, שכן בקשת שטרן לא נדחתה בשל אי הוכחת הסכומים שנטענו שם.
10 הטענה כי לאחר פסק דין שטרן הודתה המשיבה בחובתה להשיב סכום של לפחות 2/3
11 מגביית היתר, וכי סיכמה עם הרשות הממונה על השבה בדרך של ביצוע עבודות כביש, אף
12 בה אין כדי לסייע למבקש, כל עוד עילות ההשבה שנטענו על ידו נדחו בפסק דין שטרן.
13 הטענה כי לאחר פסק דין שטרן התגלה כי הכספים נצברו כל העת בקרן עודפים אינה
14 מדויקת, שכן עניין קרן העודפים נזכר כבר במסגרת בקשת שטרן (ר' סעיפים 46-47 והשורה
15 השנייה בציטוט שבסעיף 50 בבקשת שטרן – נספח 1 לבקשת הסילוק), ובכתבים שלאחריה,
16 ואף כאן, משנדחו בפסק דין שטרן עילות ההשבה שנטענו, אין קיומה של קרן ממשית או
17 וירטואלית משנה תוצאה זו.

18
19 54. עוד אזכיר, כי ערעור על פסק דין שטרן נמחק בהמלצת בית המשפט העליון.

20
21 56. נוכח כל הטעמים דלעיל, יש לסלק את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית על הסף.

סעיף 6 בפקודת הנזיקין

22
23
24
25 57. המשיבה טענה גם בבקשת הסילוק להגנת סעיף 6 בפקודת הנזיקין. המבקש השיב כי טענה
26 זו היא טענת הגנה קלאסית שאינה יכולה להיבחן במסגרת בקשה לסילוק על הסף; כי
27 הוכחת הטענה דורשת בחינה עובדתית; כי המבקש כלל לא טוען לבטלות התקנות כך
28 שהסעיף איננו רלוונטי; וכי חוסר תום לבה של המשיבה מוציא אותה מתחולת ההגנה.

29
30 58. לאור קביעתי הקודמת בדבר סילוק בקשת האישור על הסף, אתייחס בקצרה לטענה זו.

31

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1 59. סעיף 6 בפקודת הנזיקין קובע כך:

2

3 "בתובענה שהוגשה על עוולה, חוץ מרשלנות, תהא הגנה שהמעשה שמתלוננים
4 עליו היה לפי הוראות חיקוק ובהתאם להן או שנעשה בתחום הרשאה חוקית או
5 מתוך אמונה סבירה ובתום לב בקיומה של הרשאה חוקית; בסעיף זה, "מעשה" –
6 לרבות מחדל".

7

8 נראה כי הגישה היא לברר טענה זו במסגרת הדיון בבקשת האישור (רע"א 9771/16 נובל
9 אנרג'י מדיטרניאן לימיטד נ' נזרי פסקה 20 (28.9.2017); רע"א 8155/12 אגד אגודה
10 שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ נ' יסעור (29.12.2013)). לכן לא אכריע בטענה אלא
11 אציין את הדברים הבאים.

12

13 60. בפסק דין שטרן (פסקה 36) קבע בית המשפט כך:

14

15 "מאחר ואין מקום להורות על בטלות או על ביטול התקנות במסגרת הליך זה,
16 המסקנה היא שהמשיבה פעלה בהתאם להוראה חוקית. לפיכך אין להישמע
17 לטענות כנגדה שעה שעומדת לה ההגנה שבסעיף 6 לפקודת הנזיקין. לכל הפחות
18 יש לקבוע כי במצב דברים מעין זה רשאית היתה המשיבה לסבור "מתוך אמונה
19 סבירה ובתום לב" כי היא פועלת במסגרת הרשאה חוקית. לפיכך חלה על המשיבה
20 בנסיבות העניין הגנת סעיף 6 לפקודת הנזיקין, ודין הטענות נגדה להידחות".

21

22 לא מצאתי טעם בטענת המבקש כי סעיף זה אינו רלוונטי לעניינינו.

23

24 61. עם זאת, הגנת סעיף 6 משתרעת על כל פעולה בנזיקין, למעט רשלנות. בקשת האישור
25 שלפניי נסמכת בעיקר על עילות שאינן נזיקיות (למשל, עילת עשיית עושר ולא במשפט),
26 ולכן לכאורה הגנת הסעיף לא תחול עליה (רע"א 7115/14 סירוגה- ברניר נ' סלקום ישראל
27 בע"מ פסקה 32 (3.7.2017); רע"א 3456/13 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' שליידר פסקה
28 נ"ח (29.8.2017); ת"צ (מחוזי מרכז) 40006-06-15 הנדל נ' די.בי.אס שירותי לוויין (1998)
29 בע"מ פסקה 24 (31.12.2018)). בקשת רשות ערעור על ההחלטה הוגשה ברע"א 951/19 וטרם
30 הוכרעה).

31

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 25188-01-18 סגל נ' דרך ארץ הייווייז (1997) בע"מ

תיק חיצוני:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

סיכום

62. בקשת האישור נדחית על הסף, לאור דחייתה של בקשת אישור קודמת בעניין שטרן, כפי שנקבע לעיל.

63. המבקש ישלם למשיבה הוצאות בסכום כולל של 7,500 ₪.

ניתן היום, ט"ו חשוון תש"פ, 13 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

יחזקאל קינר, שופט

11

12

13

14

